

Tuo kulttuuri Wikipediaan

Tuo kulttuuri Wikipediaan on Wikimedia Suomi ry:n, Helsingin seudun kesäyliopiston ja kuuden eri kulttuurilaitoksen yhteistyössä järjestämä muokkaustapahtuma- eli editathonkurssi syksyllä 2014. Kurssin toteutukseen osallistuvat Yle Arkisto, Helsingin kaupunginkirjasto, Kansallisgalleria ja Ateneum, Svenska litteratursällskapet i Finland, Helsingin taidemuseo ja Valokuvataiteen museo.

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

Tuo kulttuuri Wikipediaan

2.10.2014
16.30-20.00
Yle Arkisto

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

Koulutuksen tausta-ajatuksia

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

- Wikipediassa kohtaavat yksilölliset ja yhteisölliset tavoitteet ja toimintatavat. Jokainen muokkaaja on yksilö, joukkona wikipedistit tekevät jotakin hirmuisen isoa yhteistä hyvää.
- Wikipediassa toimivat rinnakkain yleiset määritellyt periaatteet ja jokainen aihepiiri, artikkeli ja muokkaus yksittäisenä erikois-tapauksena. Suvaitsevaisuus ja nillittäminen käyvät rinnan.
- Koulutuksessa näitä ristiriitoja hanskataan seuraavilla periaatteilla:
 - Kukaan ei tiedä ja hallitse Wikipediasta ympäristöineen kaikkea.
 - Jos mainitaan yksittäinen muokkaaja, puhutaan vain hänen tekemisistään.
- Koulutuksen muoto ottaa huomioon yksilöt, yhteisöt ja tapaukset.

Yksilönäkökulma

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

- Yksilönäkökulman tarkastelun tarkoituksena on tukea koulutuksen osallistujien Wikipedia-harrastusta ja wiki-osallisuutta.
- Wikipedian muokkaaminen perustuu yleensä vapaaehtoisuuteen, myös palkattuja ja laskuttavia muokkaajia on. Vapaaehtoisuutta koetellaan, kun koulut antavat tehtäväksi luoda/muokata artikkeleita.
- Yksilönäkökulman kunnioittamiseen liittyy esimerkiksi Wikipedian käytäntö [ei henkilökohtaisia hyökkäyksiä](#). Toisen mielipiteen kunnioituksen puutteesta tai tarkoituksellisesta [trollaamisesta](#) voi syttyä käyttäjien kesken [muokkaussota](#).

Yhteisönäkökulma

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

- Yhteisönäkökulman tarkoituksena on sekä käsitellä Wikipedian ja sisarprojektien yhteisöllistä puolta että tukea koulutuksen tausta-organisaatioiden wiki-osallisuutta.
- Wikipedia-työskentelyn välineet ja säännöt edustavat yhteisöllisyyttä.
- Yhteisöllisyys antaa mahdollisuuden täydentää toisten osaamista omallaan ja paikata oman osaamisen aukkoja toisten avulla.
- Yhteisöllisyys merkitsee säännöistä huolimatta tulkintojen ja sovel-lutusten moninaisuutta. Näkökulmia on enemmän kuin uskookaan.
- *Keskustelusivut* ja *Kahvihuone* ovat yhteisöllisyyden välineitä.

Tapausnäkökulma: artikkeli- ja esinecaseset

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

- Wikipedian käytännöt ja muut ilmiöt ovat kehittyneet vähitellen, kun yksittäistapausten ongelmia on ratkottu yhdessä.
- Wikipedian käytäntöjä voi halutessaan opiskella periaatteina, mutta vähintään yhtä hyvin niitä oppii ”nyrkit savessa” muokkaamalla ja tutkimalla artikkeleita ja muita Wikipedian kohteita.
- Wikipedian sivujen muokkaushistoria-ominaisuus antaa tietoa sivujen kehityksestä ja toisaalta mahdollistaa virheellisten muokkausten perumisen. Keskeinen periaate onkin: *Muokkaa sivuja rohkeasti*.
- Esineitä käytetään tässä koulutuksessa virikkeinä esim. sen pohtimiseen miten erilaisia näkökulmia voi työstää aiheina Wikipediassa.

Wikipedian ilmiöitä I

(yksilöpainotteista)

- Artikkelit, muokkaaminen ja editori
- Lähteet ja lähdemallineet
- [Viisi pilaria](#)
 - Viisi pilaria on tiivistelmä Wikipediassa toimimisen periaatteista, yksi Wikipedian *käytännöistä*.
 - tietosanakirja
 - neutraali näkökulma
 - vapaa aineisto
 - toisten muokkaajien kunnioittaminen
 - ei ehdottomia sääntöjä

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

Wikipedian ilmiöitä II

(yhteisöpainotteista)

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

- Mallin katsominen ja koodin kopiointi: *muokkaa wikitekstiä* –painike
 - Koodin yksityiskohtia ei tarvitse ymmärtää; tarpeellisten osien tunnistus riittää. Toimitaan *muutettavat muuttaen* ja testataan (hiekkalaatikko!).
- Tuoreet muutokset –näyttö: mitä Wikipediassa tapahtuu juuri nyt
 - Tarjoaa muokattavaa, tutustuttaa toisiin muokkaajiin ja ilmiöihin.
- Digitaaliset aineistot lähteinä
- Radio- ja tv-ohjelmat kohteina
- Plagiointi eli copyviot

Hommiin vaan sitten...

Charles Sprague Pearcen teoksesta Labor

Lähde: Wikimedia Commons

Description	English: Detail from Labor mural in lunette from the Family and Education series by Charles Sprague Pearce. North Corridor, Great Hall, Library of Congress Thomas Jefferson Building, Washington, D.C. Mural contains artist's logo and "COPYRIGHT 1896 BY C.S.PEARCE".
Date	1896
Source	Library of Congress, Prints & Photographs Division, LC-DIG-highsm-02029 (original digital file), uncompressed archival TIFF version (103 MB) , cropped and converted to JPEG with the GIMP 2.4.5, image quality 88.
Author	Artist is Charles Sprague Pearce (1851–1914). Photographed 2007 by Carol Highsmith (1946–), who explicitly placed the photograph in the public domain.
Permission	No known restriction on publication

(<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Labor-Pearce-Highsmith-detail-1.jpeg>)

Artikkeli, muokkaaminen ja editori

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

- Wikipedian sisällöntuotannon perusprosesseja on artikkelien työstäminen eli muokkaaminen editoritoiminnolla.
 - [Artikkeli](#) on Wikipedian sisällön perusyksikkö. Wikipedia on eri tavoin luokiteltujen ja linkitettyjen artikkelien kokoelma.
 - Muokkausten harjoittelua varten on [hiekkalaatikko](#), jonka muutokset pyyhkiytyvät pois.
- Käytössä on suoraan kaksi editoria. Lisäksi artikkelien tekstiä voi työstää tekstinkäsittelyohjelmalla ja tallentaa editorilla.
 - Toiminto *muokkaa* avaa uudemman, tekstinkäsittelymäisen editorin.
 - Toiminto *muokkaa wikitekstiä* käyttää koodipohjaista editoria.

Lähteet ja lähdemallineet

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

- Artikkelien sisällön tulisi perustua lähteisiin. Lähteiden sisältöä ei kopioida artikkeleihin, vaan lähteitä käytetään viittaamalla ja lainaamalla. Lähteisiin viitataan tekstissä ja ne kootaan Lähteet-otsikon alle.
- Erityyppisille lähteille on valmiita tietopohjia eli mallineita.
- Viittaamiseen liittyvät mallineet `<ref></ref>` ja `{{viitteet}}`.
- Lähteitä vailla olevaan artikkeliin laitetaan `{{lähteetön}}`-malline. Yksittäinen lähdepyyntö tehdään esim. mallineella `{{lähde}}` tai `{{kenen mukaan}}`. Tietoa mallineesta saa haulla: *malline:lähde*

Digitaaliset aineistot lähteinä

- Malline [{{verkkoviite}}](#) kertoo tarvittavia tietoja
- Lähdekritiikki, kuten lähteen genren ja iän huomioon ottaminen
- Elävä arkisto (ks. [artikkeli](#) Wikipediassa)
- Doria (digitoituja kirjastojen aineistoja, ks. [artikkeli](#) Wikipediassa)
- Youtube (oma malline on vasta kehitteillä)

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla](#).

Plagiointi eli copyviot

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

- Wikipedian slangissa *copyvio* tarkoittaa epäiltyä tai todettua tekijänoikeusrikkomusta, kuten tekstin kopiointia artikkeliin sellaisenaan ilman lainausmerkkejä ja lähdetä.
- Malline: [{{tekijänoikeus}}](#) sekä [muita](#) eri tarkoituksiin.
- Omalle kohdalleni sattunut hankala copyvio-tapaus: [K. J. Ståhlbergin kyyditys](#) –artikkeli.

Lähteet 1 (2)

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.

Kämäräinen, Juha 2011, *Polunpäitä Wikipedian pedagogiseen käyttöön ja muokkaamiseen*, teoksessa: AMK 2.0: puheenvuoroja sosiaalisesta mediasta ammattikorkeakouluissa, toim. A. Haasio & K. Salo, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Seinäjoki, s. 66-86. <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/32091/B51.pdf?sequence=1>

Tapscott, Don & Willams, Anthony D.: *Wikinomics - how mass collaboration changes everything*, London : Atlantic Books, 2008

Wikipedia:

K. J. Ståhlbergin kyyditys [https://fi.wikipedia.org/wiki/K. J. St%C3%A5hlbergin_kyyditys](https://fi.wikipedia.org/wiki/K._J._St%C3%A5hlbergin_kyyditys)

Luokka:Tekijänoikeusongelmamallineet (20.5.2007 09:47) <http://tinyurl.com/nckrklv>

Malline:Tekijänoikeus (8.3.2013 04:02) <http://tinyurl.com/n5fe3n7>

Malline:Verkkoviite 16.6.2014 09:03 <http://tinyurl.com/ovcdw37>

Trolli (internet) (18.9.2014 05:01) <http://tinyurl.com/knq6u4d>

Wikipedia:Artikkelimalli/artikkeli (24.4.2013 17.15) <http://tinyurl.com/ngse49s>

Lähteet 2(2)

Wikipedia: Ei henkilökohtaisia hyökkäyksiä (20.6.2014 00:18) <http://tinyurl.com/ogex62s>

Wikipedia: Hiekkalaatikko <https://fi.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Hiekkalaatikko>

Wikipedia: Kahvihuone <https://fi.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Kahvihuone>

Wikipedia: Keskustelusivu (14.9.2014 08:27) <http://tinyurl.com/mk6qryk>

Wikipedia: Muokkaa sivuja rohkeasti (24.6.2013 21:30) <http://tinyurl.com/pdgkau8>

Wikipedia: Muokkaussota (17.9.2014 11:07) <http://tinyurl.com/mnayzxcg>

Wikipedia: Viisi pilaria (29.4.2014 18.50) <http://tinyurl.com/kn99tyv>

Yle Elävä arkisto (17.9.2014 18:20) <http://tinyurl.com/kmkmcl5>

Tämä teos, jonka tekijä on Juha Kämäräinen, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.